

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ**

ΠΑΓΚΥΠΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ 2022

**ΜΑΘΗΜΑ : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ (24)
ΧΡΟΝΟΣ : 3 ώρες
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: Τρίτη, 14 Ιουνίου 2022**

**ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΛΥΣΕΙΣ
ΔΕΚΑ (10) ΣΕΛΙΔΕΣ**

ΕΡΩΤΗΣΗ Α

1. α. Λάθος
β. Λάθος
γ. Λάθος
δ. Ορθό
ε. Ορθό
στ. Λάθος

3 M

- α. Κεφ. 1, ενότ. 2.5, σελ.28
β. Κεφ. 5, ενότ. 4, σελ. 150
γ. Κεφ. 5, ενότ. 7, σελ. 158 - 159
δ. Κεφ. 6, ενότ.4, σελ. 193 - 195
ε. Κεφ. 6, ενότ. 9, σελ. 206
στ. Κεφ. 8, ενότ. 3, σελ. 254

2. i. α
ii. β
iii. β
iv. γ

8 M

- i. Κεφ. 1, ενότ. 2.3, σελ. 19 - 21
ii. Κεφ. 1, ενότ. 2., σελ. 6 - 18
iii. Κεφ. 3, ενότ. 2.3, σελ. 85 - 87
iv. Κεφ. 6, ενότ. 8.2 , σελ. 202 - 204

3. Μονοπώλιο υπάρχει όταν ολόκληρος ο κλάδος παραγωγής αποτελείται από μία επιχείρηση που παράγει και προσφέρει ένα προϊόν χωρίς στενά υποκατάστατα σε πολλούς αγοραστές.

Κεφ. 4, ενότ. 3, σελ. 126

Μονοπωλιακός Ανταγωνισμός υπάρχει όταν σε ένα κλάδο παραγωγής, πολλές επιχειρήσεις παράγουν και προσφέρουν ελαφρώς διαφοροποιημένα προϊόντα, σε πολλούς αγοραστές.

Κεφ. 4, ενότ. 4, σελ. 129

3 M

4. Το αφανές κόστος συμπεριλαμβάνεται στο κόστος παραγωγής ενός προϊόντος γιατί ο επιχειρηματίας όταν χρησιμοποιεί ιδιόκτητους συντελεστές παραγωγής, ταυτόχρονα θυσιάζει ένα εισόδημα που θα είχε αν τους χρησιμοποιούσε αλλού.

Κεφ. 3, ενότ. 1.1, σελ. 74 - 75

2 M

5. α)

Τιμή με ΦΠΑ	Φόρος
119	19
499,80	X;

$$499,80 \times \frac{19}{119} = \mathbf{€79,80}$$

Ή

Τιμή με ΦΠΑ	Τιμή χωρίς ΦΠΑ
119	100
499,80	X;

$$499,80 \times \frac{100}{119} = \mathbf{€420} \quad 499,80 - 420 = \mathbf{€79,80}$$

2 M

β) Ο Φ.Π.Α. ανήκει στους έμμεσους φόρους και το κυριότερο μειονέκτημά του είναι ότι επιβαρύνει περισσότερο τις χαμηλές εισοδηματικές τάξεις.

Κεφ. 7, ενότ. 6.2 & 6.3, σελ. 225 - 227

2 M

Σύνολο Μονάδων 20

ΕΡΩΤΗΣΗ Β

1. α)

Εργασία L	Συνολικό προϊόν TP or Q	Μέσο προϊόν AP	Οριακό προϊόν MP
3	60	20	28
4	80	20	20
5	88	17,6	8
6	94	15,67	6
7	94	13,43	0
8	88	11	-6

$$L = 7 \quad \text{Όταν } Q = \max \text{ τότε } MP = 0$$

$$L = 4 \quad AP = 20 \max \text{ τότε } AP = MP$$

$$MP = \frac{\Delta Q}{\Delta L} \quad AP = \frac{Q}{L}$$

Κεφ. 2, ενότ. 5, σελ. 56 - 61

7

M

β) Με την πρόσληψη του 8^{ου} εργάτη το οριακό προϊόν γίνεται αρνητικό. Αυτό σημαίνει ότι, ο μεταβλητός συντελεστής εργασίας συνδυάζεται ασύμφορα με τους σταθερούς συντελεστές με αποτέλεσμα ενώ απασχολούνται περισσότεροι εργάτες (ή χρησιμοποιούνται περισσότεροι εργάτες απ' ότι χρειάζονται) η συνολική παραγωγή να μειώνεται (ή ορισμένοι εργάτες να υποαπασχολούνται και ουσιαστικά να πλεονάζουν δηλ. να υπάρχει σπατάλη εργατικού δυναμικού).

3 M

Κεφ. 2, ενότ. 5, σελ. 61

γ)

- Όταν το Οριακό Προϊόν αυξάνεται, το Συνολικό Προϊόν αυξάνεται με αύξοντα ρυθμό
- Όταν το Οριακό Προϊόν μειώνεται, το Συνολικό Προϊόν αυξάνεται με φθίνοντα ρυθμό
- Όταν το Οριακό Προϊόν μηδενίζεται το Συνολικό Προϊόν μεγιστοποιείται
- Όταν το Οριακό Προϊόν γίνεται αρνητικό, το Συνολικό Προϊόν μειώνεται

Κεφ. 2, ενότ. 5 , σελ. 58

5 M

δ) Το πιο αποτελεσματικό επίπεδο παραγωγής για την επιχείρηση βρίσκεται στο δεύτερο στάδιο (ή στάδιο φθίνοντος οριακού προϊόντος), γιατί στο πρώτο (ή στάδιο αύξοντος οριακού προϊόντος) δεν συμφέρει στην επιχείρηση να σταματήσει επειδή έχει ακόμα περιθώρια αύξησης της παραγωγής της ενώ στο τρίτο (ή στάδιο αρνητικού οριακού προϊόντος) δεν συμφέρει στην επιχείρηση να προχωρήσει αφού χρησιμοποιεί περισσότερους εργάτες και έχει μικρότερη παραγωγή.

Κεφ. 2, ενότ. 5 , σελ. 63

3 M

ε) Ο νόμος της φθίνουσας απόδοσης στην παραγωγή εμφανίζεται μόνο στη βραχυχρόνια περίοδο, και οφείλεται στη μεταβολή της αναλογίας μεταξύ σταθερών και μεταβλητών συντελεστών.

Κεφ. 2, ενότ. 4 , σελ. 56

2 M

Σύνολο Μονάδων 20

ΕΡΩΤΗΣΗ Γ

$$1. \alpha) \quad ATC = \frac{TC}{Q}$$
$$20 = \frac{TC}{2\,000}$$
$$TC = \text{€}40.000$$

$$P=MR=16$$

$$TR - TC = \text{Κέρδος ή Ζημιά}$$
$$(P \times Q) - (TC) = \text{Κέρδος ή Ζημιά}$$
$$(16 \times 2\,000) - (40.000) = \text{Κέρδος ή Ζημιά}$$
$$32.000 - 40.000 = - \text{€}8.000 \quad (\text{ή } \text{€}8.000 \text{ ζημιά })$$

4 M

Η

$$P=MR=16$$

$$TR - TC = \text{Κέρδος ή Ζημιά}$$
$$(P \times Q) - [(ATC \times Q)] = \text{Κέρδος ή Ζημιά}$$
$$(16 \times 2\,000) - (20 \times 2\,000) = \text{Κέρδος ή Ζημιά}$$
$$32.000 - 40.000 = - \text{€}8.000 \quad (\text{ή } \text{€}8.000 \text{ ζημιά })$$

Η

$$P=MR=16$$

$$\text{Συνολικό Κέρδος / ζημιά} = \text{Κέρδος ανά μονάδα} \times \text{Μονάδες}$$
$$\text{Συνολικό Κέρδος / ζημιά} = (P - ATC) \times Q$$
$$\text{Συνολικό Κέρδος / ζημιά} = (16 - 20) \times 2\,000$$
$$\text{Συνολικό Κέρδος / ζημιά} = -4 \times 2\,000$$
$$\text{Συνολικό Κέρδος / ζημιά} = - \text{€}8.000 \quad (\text{ή } \text{€}8.000 \text{ ζημιά })$$

β)

Η επιχείρηση επιτυγχάνει το άριστο επίπεδο παραγωγής στις 6 000 μονάδες, και τα Νεκρά σημεία του κύκλου εργασιών βρίσκονται στις 3 000 και 8 000 μονάδες παραγωγής

Κεφ. 4, ενότ.2.4., σελ.113 - 125

2 M

γ)

Το άριστο επίπεδο παραγωγής θεωρείται το επίπεδο παραγωγής στο οποίο μεγιστοποιείται το συνολικό κέρδος, ενώ η αποτελεσματική κλίμακα παραγωγής θεωρείται το επίπεδο παραγωγής στο οποίο μεγιστοποιείται το κατά μονάδα προϊόντος κέρδος.

Κεφ. 4, ενότ.2.4., σελ.123

2 M

δ) Βραχυχρόνια, παρά το γεγονός ότι μια επιχείρηση εμφανίζει ζημιές, συνεχίζει τη λειτουργία της. Για να πάρει την απόφαση αυτή θα πρέπει οι ζημιές που πραγματοποιεί να μην είναι μεγαλύτερες (ή οι ζημιές να είναι μικρότερες) από τα σταθερά της έξοδα.

(ή Με άλλα λόγια, θα συνεχίσει να λειτουργεί εφόσον καλύπτει τουλάχιστον τα μεταβλητά της έξοδα ή $TR \geq VC$).

Κεφ. 4, ενότ.2.4.1, σελ.119

2 M

ε) **Δύο** από τα πιο κάτω:

- Ο μεγάλος αριθμός επιχειρήσεων στον κλάδο παραγωγής
- Η πλήρης ομοιογένεια του προϊόντος
- Η απόλυτη ελευθερία εισόδου και εξόδου των επιχειρήσεων στον κλάδο παραγωγής
- Η τιμή είναι σταθερή (αποδέκτης τιμής)
- Καθόλου μονοπωλιακή δύναμη
- Περιττή διαφήμιση

1 M

Κεφ. 4, ενότ.2.1, σελ.110-111

2. α) $VC = (L \times W) + (RM \times Q)$

$$L = 1, Q = 4$$

$$2.000 = (1 \times \text{€}1.200) + (RM \times 4)$$

$$RM \times 4 = 2.000 - 1.200$$

$$RM = \frac{800}{4}$$

$$RM = \text{€}200$$

4 M

β) $L = 2, Q = 10$

$TC = \text{€}6.600$

$TC = FC + VC$

$6.600 = FC + [(2 \times \text{€}1.200) + (\text{€}200 \times 10)]$

$6.600 - 2.400 - 2.000 = FC$

$FC = \text{€}2.200$

Η

$TC = \text{€}6.600$

$VC = [(2 \times \text{€}1.200) + (\text{€}200 \times 10)]$

$VC = 2.400 + 2.000$

$VC = \text{€}4.400$

$TC = FC + VC$

$6.600 = FC + 4.400$

$FC = \text{€}2.200$

2 M

γ) $L = 0 \quad VC = 0$

$TC = FC = 2.200$

$L = 1 \quad TC = FC + VC$

$TC = (2.200 + 2.000) = 4.200$

$L = 2 \quad VC = 4.400$

Αριθμός εργατών L	Συνολικό προϊόν Q	Μεταβλητό κόστος VC	Συνολικό κόστος TC
0	0	0	(TC = FC) = 2.200
1	4	2.000	(2.200 + 2.000) = 4.200
2	10	(6.600 - 2.200) = 4.400	6.600

Κεφ. 3, ενότ. 2, σελ.79 - 91

3 M

ΕΡΩΤΗΣΗ Δ

1. α) Εργατικό δυναμικό = Απασχολούμενοι + Άνεργοι

$473\ 537 = 443\ 937 + \text{Άνεργοι}$

$\text{Άνεργοι} = 29\ 600 \text{ άτομα}$

2 M

β) Ποσοστό ανεργίας = $\frac{\text{Αριθμός ανέργων}}{\text{Εργατικό δυναμικό}} \times 100$

Ποσοστό ανεργίας = $\frac{29\ 600}{473\ 537} \times 100 = 6,25 \%$

3 M

$$\gamma) \text{ Ποσοστό απασχόλησης} = \frac{\text{Αριθμός απασχολούμενων}}{\text{Πληθυσμός σε ηλικία απασχόλησης*}} \times 100$$

$$60,5 = \frac{443\ 937 \times 100}{\text{Πληθυσμός σε ηλικία απασχόλησης}}$$

Πληθυσμός σε ηλικία απασχόλησης = **733 780 άτομα**

3 M

$$\delta) \text{ Ποσοστό συμμετοχής στο εργ. δυναμικό} = \frac{\text{Εργατικό δυναμικό}}{\text{Πληθυσμός σε ηλικία απασχόλησης}} \times 100$$

$$\text{Ποσοστό συμμετοχής στο εργ. δυναμικό} = \frac{473\ 537}{733\ 780} \times 100 = \mathbf{64,53 \%}$$

Κεφ. 6, ενότ. 3.2, σελ. 188 - 191

3 M

2.

	€ εκ.
Μισθοί	420
Ενοίκια	53
Τόκοι	24
Κέρδη Μετοχικών εταιρειών	170
Κέρδη άλλων επιχειρήσεων	144
Καθαρό Εγχώριο Εισόδημα σε Τιμές Συντελεστών	811
Συν Καθαρό Εισόδημα από Εξωτερικό	16
α) Εθνικό Εισόδημα	827
Μείον Αδιανέμητα Κέρδη (170 – 102)	(68)
Συν Επιδόματα (ή Μεταβιβαστικές πληρωμές)	44
β) Προσωπικό Εισόδημα	803

α) Εθνικό Εισόδημα

4 M

β) Προσωπικό Εισόδημα

2 M

3.

α) Το Καθαρό Εισόδημα από το Εξωτερικό είναι θετικό όταν το Εισόδημα από το εξωτερικό είναι μεγαλύτερο από το Εισόδημα προς το εξωτερικό.

ή

όταν το Εισόδημα προς το εξωτερικό είναι μικρότερο από το Εισόδημα από το εξωτερικό.

Κεφ. 5, ενότ. 4, σελ. 150 – 151

1,5 M

β) Το Διαθέσιμο Εισόδημα προκύπτει (υπολογίζεται) αν από το προσωπικό εισόδημα αφαιρεθούν οι άμεσοι φόροι, (ή φόρος εισοδήματος) και οι εισφορές στα ταμεία κοινωνικών ασφαλίσεων, (ή ταμεία προνοίας) κ.λπ.

Κεφ. 5, ενότ. 8.2, σελ. 162

1,5 M

ΕΡΩΤΗΣΗ Ε

1.

Φορολογητέο Εισόδημα €	Φορολογικός Συντελεστής %	Υπολογισμοί	Φόρος €
0 – 19.500	0	19.500 x 0%	0
19.501 – 28.000	20	8.500 x 20%	1.700
28.001 – 36.300	25	8.300 x 25%	2.075
36.301 – 60.000	30	23.700 x 30%	7.110
		60.000	10.885
60.001 και άνω	35	**Ποσό x 35%	*2.100
		€66.000	12.985

$$*12.985 - (1.700 + 2.075 + 7.110) = \mathbf{€2.100}$$

$$**\text{Ποσό} \times \frac{35}{100} = \mathbf{€2.100}$$

$$\text{Ποσό} = \frac{2.100 \times 100}{35}$$

$$\text{Ποσό} = \mathbf{€6.000}$$

Ετήσιο φορολογητέο εισόδημα = €19.500 + €8.500 + €8.300 + €23.700 + €6.000

Ετήσιο φορολογητέο εισόδημα = **66.000**

Κεφ. 7, ενότ. 6.3, σελ. 226

7 M

2. α) Με βάση τους Δείκτες του Μάαστριχτ το Δημόσιο Χρέος δεν πρέπει να υπερβαίνει το 60% του Α.Ε.Π. Η Κύπρος το 2010 τηρούσε τους δείκτες γιατί το Δημόσιο Χρέος ήταν 56,4% του Α.Ε.Π. και το 2020 δεν τηρούσε τους δείκτες γιατί το Δημόσιο Χρέος ήταν 115,3% του Α.Ε.Π.

Κεφ. 7, ενότ. 8.3, σελ. 237

3 M

β) Επιβαρύνει τους μελλοντικούς προϋπολογισμούς. Το κράτος κάθε χρόνο είναι υποχρεωμένο να προβαίνει στην εξυπηρέτηση του δημόσιου χρέους. Το ποσό αυτό καλύπτεται από τα δημόσια έσοδα (ή απορροφά ένα μεγάλο μέρος των εσόδων) και επομένως το κράτος αναγκάζεται να περιορίσει τις δαπάνες του (ή να μειώσει τις δαπάνες για κοινωνικούς σκοπούς όπως, υγείας, παιδείας κ.λπ. ή για αναπτυξιακά έργα).

Τα άλλα δύο μειονεκτήματα είναι:

- επιβαρύνει τις μελλοντικές γενιές
- μπορεί να οδηγήσει στη χρεοκοπία του κράτους ή
- εμποδίζει την οικονομική ανάπτυξη

Κεφ. 7, ενότ. 8.3, σελ. 236

4 M

γ) Το κράτος προσφεύγει σε δημόσιο δανεισμό (δύο από τα πιο κάτω, για το κάθε ένα):

- Όταν υπάρχει σημαντική αύξηση στις δημόσιες δαπάνες λόγω έκτακτων γεγονότων όπως, θεομηνία
- Όταν υπάρχει μείωση στα φορολογικά έσοδα, λόγω μείωσης της οικονομικής δραστηριότητας
- Όταν υπάρχει υψηλή φορολογία και οποιαδήποτε επιπλέον αύξηση θα έχει αρνητικές συνέπειες στην οικονομία
- Όταν υπάρχει ανάγκη για έργα υποδομής και για παραγωγικές επενδύσεις, ώστε να υπάρξει ανάπτυξη, όπως δρόμοι, λιμάνια, υδατοφράκτες κ.λπ.

Κεφ. 7, ενότ. 8.2, σελ. 236

2 M

3. α) Η ενέργεια αυτή αφορά περίπτωση Φοροδιαφυγής

Φοροδιαφυγή είναι η διαφυγή πληρωμής φόρου στο κράτος που επιτυγχάνει ο φορολογούμενος με παράνομες ενέργειες (ή η Νεφέλη δηλώνει μικρότερο ποσό από το πραγματικό καθαρό εισόδημα της για να πληρώσει λιγότερο φόρο).

Κεφ. 7, ενότ. 6.5, σελ. 229

2 M

4. Το κράτος συνήθως καταρτίζει πλεονασματικό προϋπολογισμό όταν υπάρχει πλήρης απασχόληση και πληθωρισμός.

Κεφ. 7, ενότ. 7, σελ. 231

2

M

--- ΤΕΛΟΣ ---